

memo

Aan: Wethouder Dauven

Van: Afdeling Fysieke en Economische Ontwikkeling:
- Tom Sijstermans, beleidsmedewerker Natuur & Landschap

Afdeling Openbare Ruimte:

- Jacquo Silvertant, beleidsmedewerker Cultureel Erfgoed & Mergelgroeven
- Martijn Jacobs, beleidsmedewerker Cultuurtechniek

CC: Deborah Bekkers, afdelingshoofd Openbare Ruimte

Datum: 26 januari 2024

Onderwerp: Aanvullende informatie situatie Wilhelminatorenvoetpad en Geböschkevoetpad

---

Huidige situatie

Sinds 2018 is een gedeelte van het Geböschkevoetpad, gesitueerd achter de huizen aan de Neerhem, afgesloten tussen het Wilhelminatorenvoetpad en het Torenoetpad. Door bodem- en watererosie is dit pad reeds deels weggespoeld, maar gaat dit proces van afkalving ook in de huidige situatie onverminderd door. De gemeente heeft alleen het smalle pad in eigendom.

Sinds april 2021 is, na de hevige en langdurige regelval en de hierop volgende overstroming, ook het Wilhelminatorenvoetpad afgesloten. Door water- en bodemerosie is ook hier een onveilige situatie ontstaan. De gemeente heeft ook hier alleen het pad in eigendom.

Kadernota 2021

In de Kadernota 2021 is een investeringskrediet ter grootte van € 130.000,- gevraagd voor enerzijds het opstellen van een integraal en breed gedragen ontwerp en anderzijds een duurzame reconstructie van het Wilhelminatorenvoetpad, inclusief een verbeterde afwatering. Dit krediet had alleen betrekking op de bovengrondse (technische) herstelwerkzaamheden.

In het najaar van 2023 is de lijst van oude openstaande projectbudgetten opgeschoond. De gereserveerde middelen zijn vrijgevallen ten gunste van de algemene reserve. Dit als onderdeel van het traject nota reserve- en voorzieningenbeleid, waar de raad in is meegenomen vanaf september 2023 en een besluit over heeft genomen in de raadsvergadering van 11 december 2023. Daarnaast is in de najaarsnota 2023 een lijst opgenomen van de incidentele projectbudgetten die wel nog overgeheveld dienen te worden van 2023 naar 2024. Het specifieke projectbudget voor dit project is hierbij per abuis meegenomen in de opschoning en niet in de overheveling naar 2024. Het budget is daarmee vrijgevallen aan de algemene reserve in 2024.

Voor een nieuw voorstel dient derhalve een nieuw raadsbesluit tot onttrekking uit de algemene reserve genomen te worden. Gelet op de discussie rondom het voortbestaan van deze voetpaden doen we een dergelijk voorstel op dit moment niet.

De ondergrond

Bij de nadere voorbereiding voor de uitwerking van het ontwerp is naast de technische maatregelen aan het bovengrondse Wilhelminatorenvoetpad, ook gekeken naar de ondergrond. De ondergrondse situatie vormt namelijk een belangrijk aspect in het kader van de structurele veiligheid van het Wilhelminatorenvoetpad.

Hiertoe is het ontwerp voor reconstructie in eerste instantie besproken met Geocontrol, die vanwege de instabiliteit van de plafondlagen in de groeve en de aanwezigheid van een instortingsgebied, bij daadwerkelijke herstelwerkzaamheden adviseerde een consolidatie van ondergrond uit te voeren. De second opinion, die op verzoek van de gemeenteraad is uitgevoerd door ingenieursbureau Heitfeld-Schetelig GmbH (IHS), wordt geconcludeerd, dat bovengronds herstel van het Wilhelminatorenvoetpad, onder bepaalde voorwaarden, in principe mogelijk is. Op pagina 14 van het opgestelde rapport van IHS houden zij een slag om de arm door te stellen:

“Echter, in delen van het groevedak in het gebied van de punten F en F’ zijn er kleine plantenwortels en zeer geringe waterindringing, wat typerend is voor een geringe dikte van de deklaag. Het kan niet worden uitgesloten dat het groevedak enige sterkte heeft verloren door de wortels en het vocht. Om deze reden wordt de algehele stabiliteit van het groevedak in dit gebied geclassificeerd als grensgeval.”

Samenvattend kan worden gesteld, dat ondanks het bij herstelwerkzaamheden in acht nemen van de bepaalde voorwaarden van IHS, de veiligheid van het Wilhelminatorenvoetpad niet naar de toekomst toe gewaarborgd kan worden. Om tijdens eventuele herstelwerkzaamheden, of daaropvolgend tijdens het dagdagelijks gebruik als voetpad, het risico op problemen in de ondergrond te minimaliseren, zijn consolidatiewerkzaamheden in de groeve noodzakelijk.

Consolidatiewerkzaamheden

Om de omvang van de consolidatiewerkzaamheden te kunnen bepalen, is de groeve als een soort van third opinion op 23 januari 2024 nogmaals bezocht. Samen met Arnout Sluismans van Mergelbouwsteen Kleijnen is de ondergrondse situatie met het oog op het opstellen van een globale kostenindicatie voor het uitvoeren van de noodzakelijke consolidatiewerkzaamheden nogmaals nader bekenen.

Uit het verslag van dit bezoek, dat toegevoegd is als bijlage 1 aan deze memo, wordt geconcludeerd dat onder het Wilhelminatorenvoetpad een tweetal instabiele situaties zijn. Enerzijds betreffen dit een aantal plekken waar in de toekomst problemen zijn te verwachten, anderzijds betreft dit een plek waar reeds een dakdoorbraak heeft plaatsgevonden (zie bijlage 2 voor een scan van de huidige situatie). Beide situaties zijn middels verschillende stabilisatiewerkzaamheden aan te pakken, zodat verslechtering van de situaties zoveel mogelijk wordt tegengegaan.

De verwachte werkzaamheden en maatregelen zijn in die orde van grootte en complexiteit, dat een eerste, globale kostenindicatie tussen de € 100.000,- en € 200.000,- uitkomt.

Belangrijke aspecten bij consolidatie

Los van het feit, dat consolidatie van de ondergrond van het Wilhelminatorenvoetpad noodzakelijk is om de veiligheid naar de toekomst toe - zo goed als op dit moment mogelijk is - te garanderen, zijn er nog een aantal bijkomende punten die van belang zijn bij de verschillende afwegingen:

Eigendom

1. De gemeente Valkenburg aan de Geul is enkel en alleen eigenaar van het bovengrondse Wilhelminatorenvoetpad en niet van de onderliggende groeve;
2. De eigenaar van de groeve heeft reeds aangegeven niet mee te willen werken aan een consolidatie, gezien de grote risico's en aansprakelijkheid. De correspondentie in deze wordt vertrouwelijk beschouwd en zodoende als vergendelde bijlage (bijlage 3) aan deze memo toegevoegd.

Inkomstenderving

3. Indien toch medewerking verleend zou worden aan de consolidatie, dan zullen de bedrijfsactiviteiten van A GOGO Valkenburg gedurende de werkzaamheden moeten worden stilgelegd. Het is een onverantwoord risico om tijdens de uitvoering van de consolidatiewerkzaamheden, gezien de beperkte toegangen tot de groeve (zie bijlage 4), ook nog bezoekers van de aanwezige attracties binnen het werkterrein te hebben. De eigenaar zal hoogstwaarschijnlijk inkomstenderving claimen. Op dit moment is de hoogte van deze claim niet inzichtelijk.

Werkterrein

4. Het is op dit moment niet duidelijk of er ten behoeve van de consolidatiewerkzaamheden überhaupt veilig kan worden gewerkt in het gangenstelsel / de groeve. Dit zal nader onderzocht moeten worden.

Verval in algemene zin

5. Exclusieve consolidatie van de probleemlocaties onder het Wilhelminatorenvoetpad gaan het algehele progressief verval van de groeve niet tegen. De aanpak van alleen deze locaties biedt qua veiligheid geen garantie naar de toekomst;
6. De watermaatregelen bovengronds dienen sowieso uitgevoerd te worden om te voorkomen, dat via de aanwezige breuken in de ondergrond steeds meer water en modder in de groeve stroomt. In bijlage 5 is een filmpje bijgevoegd van het afstromende regenwater vanuit het Wilhelminatorenvoetpad tijdens hevige regenval.

Calamiteiten en aansprakelijkheid

7. Het is een optie om het Wilhelminatorenvoetpad te herstellen en de ondergrondse (on)veiligheid voor lief te nemen. Mochten zich in de toekomst echter calamiteiten voordoen, dan dient er rekening mee te worden gehouden, dat de eigenaar van de groeve de gemeente aansprakelijk kan stellen voor het feit, dat de bovengrondse herstelwerkzaamheden aan het Wilhelminatorenvoetpad deze schade mede hebben veroorzaakt, danwel hebben kunnen veroorzaken;
8. De gemeente is verantwoordelijk voor de toegankelijkheid van voetpaden in algemene zin. Oftewel, dat deze door wandelaars veilig belopen kunnen worden. Als de ondergrond bij een voetpad een toenemend risico van instabiliteit in zich draagt, dan geldt impliciet dat de veiligheid van de bovengrond ook wordt bedreigd.

Precedentwerking

9. Consolidatie van een dergelijke, complexe situatie in opdracht van de gemeente kan zorgen voor precedentwerking bij andere casussen.

Begroting

Consolidatie 2 locaties onder voetpad (mergelbouwsteen Kleijnen BV, d.d. 23 januari 2024)	€ 100.000,00	€ 200.000,00
Herstel Wilhelminatorenvoetpad (offerte Laeven Infra BV*, d.d. 09 maart 2022, inclusief indexering 14%)	€ 56.000,00	
Watermaatregelen Wilhelminatorenvoetpad	€ 45.000,00	
Totale kostenraming	€ 201.000,00	€ 301.000,00
<i>Onderzoek naar veiligheid werkterrein in groeve gedurende consolidatie</i>	<i>PM</i>	
<i>Inkomstenderving A GOGO Valkenburg gedurende consolidatie</i>	<i>PM</i>	
<i>Stijging jaarlijkse onderhoudskosten</i>	<i>PM</i>	

* De offerte van Laeven Infra BV is bijgevoegd aan deze memo als bijlage 6.

Alternatieve route

Een mogelijk nader te onderzoeken alternatief zou de volgende route kunnen zijn:

Komende vanaf de Neerhem, via het eerste stukje Wilhelminatorenvoetpad achterlangs Hotel Atlanta, linksaf via het sinds 2018 afgesloten Geböschkevoetpad en zo verder richting het Torenvoetpad, om uiteindelijk bij de Wilhelminatoren te geraken.

Echter is er geen noodzaak om deze verbinding te realiseren, in relatie tot de toegankelijkheid van de Wilhelminatoren en omgeving.

Robuuste en veilige route?

In de wetenschap, dat de gemeente hier slechts een smal stukje grond in eigendom heeft, de water- en bodemerrosie onverminderd door is gegaan sinds de afsluiting in 2018, en ook naar de toekomst toe door zal blijven gaan, rijst de vraag of hier überhaupt een toekomstig robuust en veilig voetpad is te realiseren? Een robuust en veilig voetpad is een pad waar niet voortdurend (na iedere regenbui) groot onderhoud moet worden gepleegd. In tegenstelling tot het Wilhelminatorenvoetpad zijn onder dit gedeelte van het Geböschkevoetpad geen onderaardse gangen bekend.

Om een uitspraak te kunnen doen over de technische mogelijkheden ten aanzien van bovengenoemde alternatieve optie, moet eerst een degelijke terreinopname worden gedaan.

Begroting alternatieve route

Onderzoek naar haalbaarheid herstel Geböschkevoetpad	€	10.000,00
Totale kostenraming		€ 10.000,00
<i>Watermaatregelen Geböschkevoetpad</i>		<i>PM</i>
<i>Herstel Geböschkevoetpad</i>		<i>PM</i>
<i>Stijging jaarlijkse onderhoudskosten</i>		<i>PM</i>

Advies

Gelet op al het bovenstaande, wordt geadviseerd de voorliggende raadsnota conform te besluiten.

Bijlagen

1. Stabilisatiewerkzaamheden Groeve onder de Kabelbaan, Mergelbouwsteen Kleijnen;
2. Scan groeve met dakdoorbraak d.d. 23-01-2024;
3. VERTROUWELIJK Correspondentie Dhr. Geenen;
4. Bereikbaarheid groeve en instroom water en modder;
5. Film afstromend regenwater Wilhelminatorenvoetpad;
6. Offerte Laeven Infra inz. herstel Wilhelminatorenvoetpad, d.d. 09 maart 2022.